

Posudek vedoucího na bakalářskou práci Jany Drocárové „Pojetí tělesného schématu v pohádkách“

Téma práce je zajímavé, je zřejmé, že se postoje k nějak postiženým lidem prezentované v pohádkách udržují v laické veřejnosti ve formě předsudků a ovlivňují tak i jejich aktuální názory a chování. Důvodů této skutečnosti je samozřejmě víc, o jejich vysvětlení se autorka této práce pokouší. Práce má odpovídající rozsah, obsahuje teoretickou část i vlastní výzkum.

Teoretická část je rozdělena do 4 kapitol, autorka postupuje logicky od obecného pojetí pohádek a jejich vlivu na dětskou psychiku k charakteristice pohádkových postav trpících nějakým postižením a jejich chápání z pohledu laické veřejnosti. Správně si zvolila pohádkové bytosti, které jsou odlišné tělesně či trpí zrakovou vadou, to znamená, že jsou na první pohled nějak nápadné a tudíž nedochází k omylům z hlediska interpretace jejich odchylky. V prvních dvou kapitolách se pokouší analyzovat pohádku z různých hledisek, z psychologického pohledu je důležité zejména upozornění na Jungovu teorii archetypů, které se samozřejmě objevují ve své symbolické podobě právě v pohádkách. S pohádkami pracovali i mnozí Jungovi žáci, např. Marie-Louise von Franz. Pohádky pocházející z různých kultur mají podobné znaky a vystupují zde podobné postavy, tedy i bytosti s nestandardním tělovým schématem či zrakově postižené.

Pohádky byly a jsou prezentovány především dětem, kterým v této podobě předávají určité sdělení a ovlivňují tak jejich chápání určitého dění i charakteristiky postav a jejich očekávané chování. Pohádky v tomto směru děti samozřejmě ovlivňují a jak autorka připomíná, činí tak komplexním způsobem. Mohou ovlivnit i jejich postoje k různě postiženým lidem. V pohádkách se projevuje, a z nich naopak vyplývá, hodnocení takových lidí a s nimi spojené očekávání, které přesahuje hodnocení tělesných vlastností a asociuje fyzickou odlišnost s předpokladem rozvoje určitých psychických vlastností. Mnohé přístupy, ač zcela neoprávněné a neodůvodněné, přetrvávají na této úrovni v dané kultuře velmi dlouho, dokonce i v současnosti. Pro přehled uvádí autorka charakteristiky nejčastějších pohádkových postav, které jsou tělesně odlišné od ostatních (nebo jsou zrakově postižené) a ukazuje se, že většinou nebývají akceptovány a hodnoceny příliš pozitivně.
Str. 35 – Subkapitola 2.4.4 není uvedena v obsahu.

Vlastní výzkum. Cílem práce bylo zjistit, do jaké míry se stereotypy chápání různě postižených lidí v pohádkách a v postojích současných mladých lidí shodují a zda vlastnosti přičítané takto postiženým lidem budou podobné. Autorka použila ke získání potřebných informací dotazníkové metody a analýzy textů. Svoje hodnocení zúžila na české, slovenské a německé pohádky, o nichž lze předpokládat, že je většina oslovených bude ze svého dětství znát. Zkoumanou skupinu tvořilo 30 respondentů ve věku mladé dospělosti, vyrovnaných dle pohlaví. Použitá metodika i rozsah a skladba zkoumané skupiny je pro dané účely vhodná a dostačující. Získané výsledky jsou prezentovány ve formě přehledných grafů, které autorka stručně komentuje a interpretuje. Výsledky nejsou neočekávané, lidé přičítají různě postiženým lidem dost podobné vlastnosti. Jak je zřejmé, pohádky ovlivnily i jejich názory. Rozdíly v postojích k různým postižením se projevují spíše v představě reálné situace, pokud by se s nějakým postižením měl člověk sám vyrovnávat a nebo se o takového jedince starat. Jak je vidět, zde by se názory oslovených mladých mužů a žen lišily víc. V závěru autorka shrnuje výsledky své práce a hodnotí je s ohledem na stanovené hypotézy. Následuje shrnutí v českém a anglickém jazyce.

Předložená bakalářská práce splňuje formální i obsahové požadavky, které jsou na takovou práci kladeny a proto ji lze doporučit k obhajobě.

V Praze dne 2. května 2007

Prof. PhDr. RNDr. Marie Vágnerová, CSc.
vedoucí práce